

Ejerstruktur i Dansk Landbrug	Ansvarlig	JKB
	Oprettet	08-04-2016
Projekt: 7428 Ejerskifte 2020	Side	1 af 4

Ejerstruktur i Dansk Landbrug

- sammenlignet med ejerstrukturen i erhvervslivet generelt

I forbindelse med projekt Ejerskifte 2020 laves der en undersøgelse blandt danske landmænd om udfordringerne ved generationsskifte. Den gennemføres fordi det vurderes, at der som følge af finanskrisen ikke sker det antal ejerskifter, som er optimal i forhold til landmændenes alder. I tilknytning til undersøgelsen hos landmændene er der dels trukket oplysninger i økonomidatabasen, dels trukket oplysninger hos Danmarks Statistiks statikbank, for at kortlægge aldersfordelingen og ejerstrukturen i landbruget.

Center for Ejerledede Virksomheder (CEV) har tilsvarende undersøgt ejerskiftet i ejerledede virksomheder i Danmark. CEV har i 2016 udgivet en rapport (1) om Ejerledelse i Danmark: Ejerledelse - baggrund og udbredelse. Rapporten bygger på tal fra 2013. Rapporten er den første af en række rapporter om ejerskifte af ejerledede virksomheder i Danmark. Rapporten beskriver den Danske virksomhedsstruktur.

Nærværende notat belyser ejerstrukturen i Dansk Landbrug sammenlignet med ejerstrukturen i erhvervslivet generelt ud fra CEV's rapport 1. På denne baggrund belyses hvorledes Dansk Landbrug adskiller sig, og hvilke områder hvor landbruget ligner det øvrige erhvervsliv. Endvidere belyses ejernes alder i Dansk Landbrug af betydning for ejer- og generationsskifte.

Virksomhedsstrukturen i Danmark

Virksomhedsstrukturen i Danmark består for en stor del af personlig ejet virksomheder som enkeltmandsvirksomheder og interessentskaber. 58,4 procent af virksomhederne blev efter oplysninger i det Erhvervsstatistiske Register drevet som enkeltmandsvirksomhed eller interessentskab (tabel 1 i rapport 1). Således var 53,5 % af virksomhederne i Danmark i 2013 enkeltmandsvirksomheder, og 4,9 % interessentskaber. Dernæst er det mest udbredt med anpartsselskaber med 28,7 % og aktieselskaber med 10,6 %. Det betyder, at langt den overvejende selskabsform er de traditionelle kapitalselskaber.

Det er i rapport 1 undersøgt, hvor mange af virksomhederne der er aktive, således at der er regnskabsdata på virksomhederne. Tages der højde for hvilke virksomheder der er aktive, udgør aktie- og anpartsselskaberne 46,3 % af virksomhederne, mens enkeltmandsvirksomheder og interessentskaber udgør 52,0 % (baseret på rapport 1's tabel 2).

Ejerformer i landbruget

Der var i 2013 ifølge Danmarks Statistik 30.722 firmaer, der var registeret inden for landbrug, skovbrug og fiskeri.

2013	Virksomheder	Procent	Fuldtidsansatte	Gns
I alt	30.722	100	29.365	
Enkeltmandsvirksomhed	25.645	83,5	16.636	0,65
Interessentskab	2.802	9,1	3.384	1,2
Aktieselskab	560	1,8	5.064	9,0
Anpartsselskab	1.536	5,0	3.838	2,5
Anden ejer *	179	0,6	443	2,5

* Fonde, foreninger, andelsselskaber og andre

Af de 30.722 virksomheder var hele 92,6 procent drevet i personligt regi, som enten enkeltmandsvirksomhed eller i interessentskab. Ejerstrukturen i Landbruget adskiller sig således væsentlig fra det øvrige erhvervsliv. Ud fra CEVs undersøgelse er hele 78 % af aktie- og anpartsselskaberne inden for landbruget drevet af ejeren selv (tabel 24 i rapport 1). Det kan således konstateres, at der er tale om et erhverv, som i høj grad er præget af at være ejerledet.

CEVs undersøgelse vedrører aktie- og anpartsselskaber

CEVs undersøgelse af ejerledelse og ejer- og generationsskifte er alene baseret på datagrundlag fra anparts- og aktieselskaber. Dette giver mening i forhold til erhvervslivet generelt, som følge af den høje andel af virksomheder, der drives i disse virksomhedsformer, ligesom adgangen til data er bedst. Selvom disse virksomheder i høj grad også er ejerledet, (81, 5 % af selskaberne er ejerledet efter tabel 24 i rapport 1), kan den undersøgelse, der er lavet af disse virksomheder, ikke anses som dækkende for udfordringerne i landbruget, hvor kun 6,8 procent er drevet i anparts- eller aktieselskab.

Egen undersøgelse af ejer- og generationsskifte

Som følge af den store strukturforskel i ejerformer er der grund til at lave en selvstændig undersøgelse af ejer og generationsskifte i landbruget. Med undersøgelsen er det muligt at undersøge forholdene i de personligt ejede virksomheder, hvilket vil kunne give et indblik i, om dette har betydning for ejer- og generationsskifter.

Øvrige analyser fra Rapport 1

I rapport 1 belyses ledelse og bestyrelsen, samt ejerskifter i aktie- og anpartsselskaber. Alle aktieselskaber skal have bestyrelser, mens anpartsselskaber ikke behøver at have en bestyrelse. Det viser sig også ved at alene 9,1 % af anpartsselskaberne har en bestyrelse. Selvom med en omsætning over 50 mio. kr. er det kun godt hver 5. der har en bestyrelse. Stiger antallet af ejere stiger andelen af bestyrelser også og hvor antallet af ejere er over 5, har halvdelen en bestyrelse.

I de personlig ejede virksomheder vil der ikke være en bestyrelse. Der kan i landbrug være et gådråd som et uformelt organ til drøftelse af virksomhedens forhold. Det må antages at der i endnu mindre grad vil være et gådråd end bestyrelser i anpartsselskaber.

Rapporten belyser også udskiftningen af direktører, og ejerskifte. Dette kan lade sig gøre, da selskaber skal indrapportere disse forhold. Denne analyse viser, at knap en tredje del af direktørskifterne sker inden for familien. Af de ejerskifte der kan identificeres er der en ligelig fordeling mellem ejerskifte inden for familien og ud af familien.

Antallet af fremtidige ejerskifte vurderes på baggrund af alderen på direktøren i de ejerledede virksomheder. Ud fra at halvdelen i alderen 55-65 år vil ejerskifte indenfor 10 år og at alle over 65 år vil ejerskifte, opgøres estimeret af ejerskifter de kommende 10 år til 17.000 virksomheder.

Ejerens alder i landbruget

Som for erhvervslivet generelt er landbruget i høj grad ejerledet, og det er af stor betydning for generationsskifterne af virksomhederne, at overvejelser om ejer- og generationsskifte sættes i gang i god tid, og at ejer- og generationsskiftet planlægges så der går mindst mulig viden og erfaring tabt ved ejerskiftet.

Ifølge Danmarks Statistik var der i 2014 37.937 landbrugsbedrifter i Danmark. Heraf var 19.993 ejet af landmænd, der er 55 år eller derover. Det betyder, at i 2014 var 52,7 procent af landmændene 55 år eller ældre.

I forhold til tiden før krisen, er der sket et større fald i antal bedrifter fra 44.618 til 37.937, svarende til et fald på 15 procent. Trods det, er antallet af landmænd i alderen +55 år steget med 516 (2,6 procent). Især er antallet af landmænd i alderen 65-74 år steget markant og udgjorde i 2014 19,1 procent af landmændene, mod 12,7 procent af landmændene før krisen (2007). Dette tyder på, at ejer- og generationsskifte som følge af alder stort set ikke er gennemført i perioden.

	2007	Procent	2014	Procent
I alt	44.618	100	37.937	100
Alder				
55-64 år	10.606	23,8	10.684	28,2
65-74 år	5.647	12,7	7.261	19,1
75 år og derover	3.224	7,2	2.048	5,4
I alt 55 år +	19.477	43,7	19.993	52,7

Ejernes alder fordelt på Regioner i 2014 i procent

Region	Hovedstaden		Sjælland		Syddanmark		Midtjylland		Nordjylland	
		Pct.		Pct.		Pct.		Pct.		Pct.
I alt	1.988		6.068		10.296		12.214		7.370	
Alder										
55-64 år	658	33,1	1.676	27,6	2.749	26,7	3.709	30,4	1.893	25,7
65-74 år	381	19,8	1.270	20,9	1.769	17,2	2.372	19,4	1.468	19,9
75 år +	97	4,9	311	5,1	504	4,9	700	5,7	436	5,9
I alt 55 år +	1.136	57,1	3.257	53,7	5.022	48,8	6.781	55,5	3.797	51,5

I alle regioner er andel af ejere i 2014 på 55 år eller ældre væsentlig over andelen for hele landet i 2007. Dog er andelen af ejere på 55 år eller ældre i Region Syddanmark på 48,8 procent (i 2014), hvilket er markant lavere, end de øvrige regioner.

Der er således siden finanskrisens start sket en opbremsning i ejer- og generationsskifterne i landbruget, hvilket gør behovet for at få igangsat ejer- og generationsskifter i landbruget påtrængende.

Estimat over kommende ejer- og generationsskifter i landbruget.

Under samme forudsætning som i rapport 1, at halvdelen af virksomhederne hvor ejeren er mellem 55 og 65 år skal ejerskiftes inden for 10 år og at alle over 65 år skal ejerskifte inden for 10 år, vil 14.651 landbrug skulle ejerskiftes inden for de næste 10 år.

Aldersfordeling af kunderne i DLBR

Der er på data i økonomidatabasen trukket oplysninger om ejernes alder. Ud fra en forudsætning om, at heltidsbrug har en nettoomsætning inklusiv støtte på mere end 2 mio. kr., er undersøgelsen opdelt så den viser aldersfordelingen alt efter om omsætningen er over eller under 2 mio. kr.

Kreds	(Alle)
År	2014
Ejerform tekst	Pers. ejet
Gælds pct. fælles	(Flere elementer)
Overskudsgrad fælles gruppe	(Flere elementer)
Type fælles	(Flere elementer)
Areal	(Flere elementer)

Nettoomsætningsgruppe / aldersgruppe

Nettoomsætnings / aldersgruppe	Antal kunder	Pct. kunder	Gns. areal Ha.	Gns. gældsprocent	Gns. overskudsgrad	Gns. Aktiver	Gns. Gæld
Nettoomsætning < 2 mio. kr.	16.191	100,0%	43	35%	58%	8.822.964	3.104.395
15 til 45 år	1.671	10,3%	43	59%	54%	8.651.925	5.080.477
46 til 55 år	3.999	24,7%	41	44%	56%	8.480.592	3.756.943
56 til 65 år	4.685	28,9%	44	35%	58%	9.204.616	3.230.367
66 til 70 år	2.365	14,6%	47	27%	60%	9.596.720	2.611.480
71 til 75 år	1.802	11,1%	44	21%	63%	8.973.851	1.922.713
76 til 99 år	1.669	10,3%	37	16%	71%	7.483.883	1.183.116
Nettoomsætning > 2 mio. kr.	6.489	100,0%	171	67%	9%	36.503.255	24.449.592
15 til 45 år	1.733	26,7%	184	80%	5%	36.998.241	29.603.267
46 til 55 år	2.715	41,8%	170	67%	9%	36.305.278	24.492.406
56 til 65 år	1.640	25,3%	163	58%	12%	36.244.317	20.846.536
66 til 70 år	270	4,2%	155	47%	18%	37.317.782	17.606.885
71 til 75 år	99	1,5%	135	42%	14%	36.533.761	15.440.571
76 til 99 år	32	0,5%	142	36%	21%	32.774.989	11.753.091
Hovedtotal	22.680		79	55%	20%	16.739.988	9.209.477

Her fremgår, at der er en væsentlig forskel på aldersfordelingen, hvor andelen af personer over 55 år med heltidsbrug udgør 31 procent, mod en andel på 64,9 procent for de øvrige.

Ud fra en rådgivningssynsvinkel er det dog af stor interesse, at en fjerdedel (25,3 procent) af heltidslandbrugene er ejet af landmænd i aldersgruppen mellem 56 og 65 år, hvilket er den aldersgruppe, hvor ejer- og generationsskiftet bør planlægges og gennemføres.

Et estimat over ejer- og generationsskifter af heltidsbrug i de kommende 10 år kan opgøres til 1.221.

Den store andel af ejere over 55 år, som har en omsætning under 2 mio. kr., tyder på, at mange landmænd driver mindre landbrug langt ind i pensionsalderen. Også denne gruppe af landmænd har et rådgivningsbehov, der tager højde for, at virksomheden fortsætter op i pensionsalderen. Om ikke andet så i forhold til at tage stilling til, hvad der skal ske med landbruget, når ejeren dør.

Således er antallet af ejere af deltidslandbrug (omsætning under 2 mio. kr.) som er over 70 år 3.471. I den forbindelse er det tankevækkende, at antallet af kvindelige ejere stiger markant i aldersgruppen over 75 år.

Kreds	(Alle)
År	2014
Ejerform tekst	(Alle)

Kvindelig ejer

Aldersgruppe	Kvindelig ejer		Nej		Total Antal kunder
	Ja	Pct. kunder	Antal kunder	Pct. kunder	
15 til 45 år	305	5%	5.877	95%	6.182
46 til 55 år	384	4%	8.655	96%	9.039
56 til 65 år	439	5%	8.956	95%	9.395
66 til 70 år	164	5%	3.398	95%	3.562
71 til 75 år	164	6%	2.447	94%	2.611
76 til 99 år	318	13%	2.178	87%	2.496
I alt	1.774	5%	31.511	95%	33.285

Antages det at halvdelen af deltidslandbrug hvor ejeren er over 65 år og alle deltidslandbrug, hvor ejeren er over 70 år, skal ejerskiftes indenfor 10 år, skal 4.653 deltidslandbrug ejerskiftes de næste 10 år.

Et samlet estimat over hvor mange landbrug, der skal ejerskiftes som følge af alder inden for de næste 10 år udgør således 5.874.